

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 238/2015
15.09.2016.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Гордане Ајншпилер Поповић и Браниславе Апостоловић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца „АА“ ... из ..., кога заступа пуномоћник Гаврило Рајевић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ из ... у стечају, кога заступа пуномоћник Веселин Кићовић, адвокат из ... и умешача на страни туженог ВВ из ..., кога заступају пуномоћници Божидар Стевановић и Илија Џаковић, адвокати из ..., ради утврђења, вредност предмета спора 1.117.521.657,52 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 6669/13 од 16.04.2015.године, у седници већа одржаној дана 15.09.2016.године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж бр. 6669/13 од 16.04.2015.године у делу става првог изреке и пресуда Привредног суда у Београду П бр. 7933/12 од 28.05.2013.године у делу става другог изреке, којим је одбијен тужбени захтев за утврђење потраживања тужиоца према туженом у износу законске затезне камате на износ главног потраживања до 20.04.2012.године од 25.469.899,85 динара, као и у ставовима петом и седмом изреке и предмет у том делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца „АА“ из ... изјављена против пресуде Привредног апелационог суда пж бр. 6669/13 од 16.04.2015.године у делу става првог изреке, којим је одбијена као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда Привредног суда у Београду П бр. 7933/12 од 28.05.2013.године у ставу шестом изреке.

Образложење

Првостепеном пресудом Привредног суда у Београду П бр. 7933/12 од 28.05.2013.године, у ставу првом изреке констатовано је повлачење тужбе за одређени износ главног дуга са каматом. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је основано његово потраживање према туженом на име камате на износ есконттованих меница у износу главног потраживања од 112.119.756,28 динара и у износу законске затезне камате на износ главног потраживања до 20.04.2012.године од 25.469.899,85 динара. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев за утврђење да је основано потраживање тужиоца према туженом на име камате на

износ есконтованих меница у износу главног потраживања од 26.421.850,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев за утврђење да тужилац у односу на туженог има право одвојеног намирења-разлучно право на ... стану број ... у улици, постојећег на кп.бр. .../..., из листа непокретности ... КО ... са другим ближим карактеристикама као у овом ставу изреке и то у износу главног потраживања од 200.020.206,65 динара, износу законске затезне камате на износ главног потраживања до 20.04.2012.године од 18.623.935,19 динара и у износу законске затезне камате на износ главног потраживања од 20.04.2012.године до дана реализације вредности имовине која служи за обезбеђење потраживања, али само до висине реализоване имовине на име неисплаћене цене на основу купопродајних уговора. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев за утврђење да тужилац у односу на туженог има право одвојеног намирења – различно право на истој непокретности, као у претходном ставу и пословној згради бр. ... на кп.бр. ... из листа непокретности ... КО ... у износу главног потраживања од 139.984.072,57 динара, износу законске затезне камате на износ главног потраживања до 20.04.2012.године од 917.289,17 динара и у износу законске затезне камате на износ главног потраживања од 20.04.2012.године до дана реализације вредности имовине која служи за обезбеђење потраживања, али само до висине релаизоване имовине на име исплате неисплаћене цене на основу приступања дугу Банци Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је основано његово потраживање према туженом на име накнаде, на име исплате на основу приступања дуга у банци ... у износу главног потраживања од 260.332.247,78 динара и у износу законске затезне камате на износ главног потраживања до 20.04.2012.године од 18.319.447,40 динара. Ставом седмим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се утврди да је основано његово потраживање према туженом на име накнаде, на име исплате на основу приступања дугу банци ... у износу главног потраживања од 139.984.072,57 динара и у износу законске затезне камате на износ главног потраживања до 20.04.2012.године од 917.289,97 динара. Ставом осмим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 422.235,00 динара и умешачу на страни туженог износ од 128.760,00 динара.

Привредни апелациони суд је побијаном пресудом Пж бр. 6669/13 од 16.04.2015.године, у ставу првом изреке одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду привредног суда у Београду П бр. 7933/12 од 28.05.2013.године у делу става другог изреке, којим је одбијен тужбени захтев за утврђење потраживања у износу законске затезне камате на износ главног потраживања до 20.04.2012.године од 25.469.899,85 динара, као и у ставовима петом, шестом и седмом изреке. Ставом другим изреке другостепене пресуде, укинута је првостепена пресуда у делу става другог изреке, којим је одбијен тужбени захтев за утврђење потраживања у износу од 112.119.756,28 динара, као и у ставовима четвртном и осмом изреке и предмет је у том делу враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Благовременом и дозвољеном ревизијом тужилац побија став први изреке другостепене пресуде, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 55/14) и одлучио да је ревизија тужиоца делимично основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности, а ревизијом тужиоца не указује се на постојање других битних повреда. Међутим, делом је основан ревизијски навод тужиоца да су нижестепене пресуде донете уз погрешну примену материјалног права због чега чињенично стање није правилно и потпуно утврђено што је разлог за њихово делимично укидање.

Према до сада утврђеним чињеницама, предмет тужбеног захтева је утврђење потраживања тужиоца према туженом у укупном износу од 757.976.153,14 динара (при чему је за један део утврђено повлачење тужбе), као и утврђење разлучног права тужиоца, а све на основу оспореног потраживања у стечајном поступку туженог и то на име неисплаћене цене из купопродајних уговора закључених 2009.године и 2010.године, између тужиоца и правног претходника туженог, са законском затезном каматом до отварања стечајног поступка; на основу исплате јемства ... банци ... са законском затезном каматом до отварања стечајног поступка; на име накнаде по основу исплате јемства ... банци, те накнаде због исплате по основу уговора о приступању дугу које је тужилац закључио са Банком ... и ... са припадајућим каматама. Тужилац је такође тражио да му се призна разлучно право на основу купопродајног уговора и исплате по основу приступања дугу Банци ... за износ главног потраживања, камате до дана отварања стечајног поступка и законске затезне камате на износ главног потраживања од дана отварања стечајног поступка до дана реализације вредности имовине која служи за обезбеђење потраживања, а то је стан број ..., ... у улици ... број ..., постојећи на кп.бр. .../... из листа непокретности ... КО ... и пословној згради за коју није утврђена делатност број ... изграђеној на кп.бр. ... из листа непокретности ... КО

Према утврђењу првостепеног суда уговоре о купопродаји тужилац је као продавац закључивао са претходником туженог у својству купца који није платио купопродајну цену. Потраживања по овим уговорима обезбеђена су хипотеком на непокретностима туженог, које су предмет захтева туженог да му се призна право одвојеног намирења-разлучно право. Тужилац је пословним банкама есконтовао менице, које му је тужени предао, али су исте због блокаде рачуна туженог меничне износе наплатиле од тужиоца уз камату и трошкове есконта. Одлучујући о делу тужбеног захтева који се односи на потраживање тужиоца по основу плаћене камате за кашњење у наплати меница и плаћених трошкова есконта првостепени суд је исти делимично усвојио, а делимично одбио, налазећи да је у овом делу потраживање тужиоца застарело у складу са чланом 78. став 3. Закона о меници. Трошкове есконта и камате за кашњење у наплати меница првостепени суд третира као трошкове наплате по меници. У вези захтева који се односи на законску затезну камату на наведене износе које је тужилац платио поводом трошкова есконта и камате на есконтоване менице одбија тужбени захтев за камату до отварања стечајног поступка, односно 20.04.2012.године у укупном износу од 25.469.899,85 динара са образложењем да је износ главног дуга плаћен на име камате, па се камата на те износе може захтевати само од подношења

захтева суду за исплату, односно подношења пријаве потраживања сагласно члану 279. став 2. ЗОО.

Изнето становиште првостепеног суда, другостепени суд подржава, у делу одбијеног захтева за законску затезну камату уз констатацију да је првостепени суд погрешно применио материјално право, одредбу члана 78. став 3. Закона о меници у делу одбијеног тужбеног захтева за главно потраживање тужиоца по основу есконта меница указујући да првостепени суд треба да испита и утврди коначну правну природу потраживања чије се утврђење тужбом тражи, односно да се определи да ли се овде ради о потраживању чији је основ менично-правни захтев, или је реч о регресном захтеву поводом основног посла који је меницама био обезбеђен.

Одредба члана 279. став 2. прописује право на затезну камату на износ неисплаћене камате од дана подношења захтева за њену исплату. То подразумева да се ради о неисплаћеној камати између повериоца и дужника. У конкретном случају према образложењу нижестепених судова ради се о камати на есконтване менице коју је тужилац платио банци. Стога зависно од утврђења правне природе главног потраживања чије се утврђење тражи зависи и одлука о камати, те примена одредбе члана 279. став 2. ЗОО, те се у овом делу правноснажно одбијеног туженог захтева нижестепене пресуде морале бити укинуте.

Даље је првостепени суд утврдио да је тужилац са Банком ... и ... закључио уговоре о приступању дугу, ради измирења потраживања тих банака по основу уговора о кредитима, које су банке закључиле са туженим. По тим уговорима тужилац је измирио дуг према банкама, те је дозвољена промена уписа хипотекарних поверилаца, тако што је уместо Банке, као хипотекарног повериоца на име уговора о приступању дугу уписан овде тужилац.

Првостепени суд одбија тужбене захтеве тужиоца за утврђење основаности потраживања тужиоца на име исплата по основу приступања дугу и утврђења разлучног права по том основу у односу на исплату коју је извршио Банци ..., са образложењем да је на основу уговора о приступању дугу тужилац исплатио свој дуг, те да нема право регреса према туженом сагласно члану 451. ЗОО, нити се могу применити одредбе о суброгацији из члана 28. Закона о хипотеци.

Изнето правно становиште нижестепених судова може и прихватити у односу на исплату тужиоца ... имајући у виду да приступилац дугу и дужник дугују повериоцу самостално цео дуг, односно да између дужникове обавезе према повериоцу и обавезе трећег лица према повериоцу не постоји однос солидарности, осим ако није уговорена. Стога је неоснован ревизијски навод о погрешној примени одредбе члана 413. ЗОО када је у питању потраживање засновано на уговору о приступању дугу, који је закључио тужилац са ..., јер се не ради о једној обавези тужиоца и туженог насталој уговором у привреди већ обавезама које су настале из различитих уговора како правилно закључују нижестепени судови.

Међутим, основан је ревизијски навод да је погрешан став нижестепених судова да тужилац као приступилац дугу одговара за дуг самостално, а не солидарно са туженим када је у питању уговор о приступању дугу закључен између Банке ... и тужиоца, имајући у виду да је овим уговором предвиђено да садужник ступа у солидарну обавезу према банци, што је тужилац истицао током првостепеног поступка у поднеску од 06.02.2013.године. Стога је спорно да ли је тужилац у конкретном случају дуг повериоцу Банка ... исплатио као сопствени дуг по уговору о приступању дугу или је исплатио дуг по кредиту туженог, као солидарни дужник, јер солидарна облигација постоји и онда када је чинидба дељива, али постоји неки правни основ који спречава деобу чинидбе, а тај основ може бити уговор, законска одредба, судска одлука, тестамент. Пасивна солидарна облигација ствара обавезу да када један од солидарних дужника измири дуг повериоцу по члану 423. став 1. ЗОО има право захтевати од сваког садужника да му накнади део обавезе који пада на њега. Међутим, сагласно члану 424. ЗОО ако је солидарна обавеза закључена искључиво у интересу једног солидарног дужника има за последицу да је тај дужник у обавези да накнади цео износ оном дужнику који је у потпуности исплатио дуг повериоцу.

У поновном поступку, првостепени суд ће утврдити све релевантне чињенице, те ће уз правилну примену материјалног права поново одлучити о постављеном тужбеном захтеву у укинутом делу и трошковима који зависе од коначног исхода спора.

На основу свега изложеног Врховни касациони суд је применом члана 414. став 1. и 417. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци ревизијске пресуде.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић